

Kunnskapsgrunnlag for tildeling av midler til høyere yrkesfaglig utdanning for 2027

1. Formål og bakgrunn

Finnmark fylkeskommune har etter fagskoleloven og nasjonale føringer ansvar for å bidra til at det finnes et tilbud om høyere yrkesfaglig utdanning som er relevant for samfunnets og arbeidslivets behov. Forvaltningen av statlige driftsmidler til fagskolene er et sentralt kompetansepolitisk virkemiddel som skal bidra til utvikling av kompetanse, sterke fagmiljøer og tilgjengelige utdanningstilbud i hele landet.

Dette dokumentet utgjør grunnlaget for fordeling av driftsmidler til høyere yrkesfaglig utdanning i 2027. Dokumentet beskriver hvilke kompetansebehov og utviklingstrekk fylkeskommunen ønsker at tilskuddsordningen skal bidra til å møte, og danner grunnlag for den årlige utlysningen av driftsmidler til fagskolene.

Kunnskapsgrunnlaget bygger blant annet på NAVs bedriftsundersøkelse 2026, NHOs kompetansebarometer, arbeidet med regional plan for næring og kompetanse samt fylkeskommunens egne vurderinger av framtidige kompetansebehov. Samlet peker analysene på vedvarende utfordringer med tilgang på arbeidskraft og relevant kompetanse i store deler av arbeidslivet. Dette har betydning for næringsutvikling, offentlige tjenester og mulighetene for bærekraftig samfunnsutvikling i hele fylket.

NHO viser til at over to av tre bedrifter med et udekket kompetansebehov har behov for kompetanse på fagskolenivå. Fagskolene har en viktig rolle i møte med disse utfordringene. Fleksible og arbeidslivsnære utdanningstilbud gir muligheter for kompetanseheving, omstilling og livslang læring, samtidig som virksomheter får tilgang til kompetansen de etterspør.

Prioriteringene i dette dokumentet er knyttet til fagområder og kompetansebehov, ikke til konkrete utdanningstilbud. Alle akkrediterte fagskoler kan søke om driftsmidler til utdanninger som kan dokumentere tydelig relevans for de prioriteringene som beskrives.

2. Nasjonale mål for tilskuddsordningen

Tilskuddsordningen skal bidra til å sikre høyere yrkesfaglig utdanning som møter både lokale, regionale og nasjonale kompetansebehov. Den skal også bidra til bærekraft og det grønne skiftet, samt samfunnssikkerhet og totalberedskap.

Finnmark fylkeskommune legger disse målene til grunn ved utforming av utlysninger, behandling av søknader og oppfølging av tilskuddsmottakere. Samtidig skal midlene bidra til å møte de regionale kompetanseutfordringene som er beskrevet i dette dokumentet.

3. Prinsipper for forvaltning av driftsmidlene

Driftsmidlene skal forvaltes i samsvar med Kunnskapsdepartementets retningslinjer og de føringer som gis gjennom HK-dirs oppdragsbrev og årlige utlysninger.

Ordningen er åpen for akkrediterte fagskoler som tilbyr eller planlegger å tilby:

- stedsbasert høyere yrkesfaglig utdanning i Finnmark
- nettbasert utdanning med samlinger i Finnmark
- nettbaserte utdanningstilbud med faglig og administrativ tilknytning til Finnmark

4. Generelle utviklingstrekk i Finnmark

Arbeidsmarkedet i Finnmark er preget av høy etterspørsel etter arbeidskraft og vedvarende utfordringer med rekruttering. NAVs bedriftsundersøkelse viser at 24 prosent av virksomhetene forventer vekst i antall ansatte det kommende året, samtidig som mange arbeidsgivere opplever vansker med å få tak i kvalifisert arbeidskraft. Den estimerte mangelen på arbeidskraft er 842 personer.

NHOs kompetansebarometer viser at virksomheter i Finnmark i særlig stor grad rapporterer om udekkede kompetansebehov. Hele 67 prosent av virksomhetene oppgir at de har et høyt udekket kompetansebehov. Utfordringene er størst i de minst sentrale kommunene, noe som understreker betydningen av tilgjengelige og fleksible utdanningstilbud i hele fylket.

Kompetanseutfordringene omfatter både offentlig og privat sektor. Helse- og omsorgstjenester, undervisning, bygg- og anleggsnæringen, industrien og flere teknologiske fagmiljøer rapporterer om utfordringer med å rekruttere medarbeidere med riktig kompetanse. Samtidig øker behovet for spesialisert kompetanse innen blant annet teknologi, energi og sikkerhet.

Kunnskapsgrunnlaget for regional plan for næring og kompetanse viser at arbeidskraft, kompetanse, verdiskaping og bosetting må sees i sammenheng. Tilgang på relevant kompetanse er en forutsetning for utvikling av næringsliv, offentlige tjenester og levedyktige lokalsamfunn. Dette understreker betydningen av utdanningstilbud som gjør det mulig å kombinere arbeid og kompetanseutvikling, og som er tilgjengelige i hele fylket.

5. Prioriterte fagområder

Basert på analyser av kompetansebehov, har fylkeskommunen fastsatt at formålet med årets utlysning skal rette seg mot høyere yrkesfaglige utdanninger som dekker følgende behov/prioriteringer:

Helse- og oppvekstfag

Helse- og omsorgstjenestene er blant områdene med størst behov for arbeidskraft og kompetanse i Finnmark. Demografiske endringer, nye kompetansekrav og økende behov for tjenester gjør det nødvendig å styrke kompetansen i sektoren. Også oppvekstområdet står overfor utfordringer knyttet til inkludering, forebygging og tjenesteutvikling.

Det vil bli lagt vekt på utdanningstilbud som styrker kompetansen innen helse-, omsorgs- og oppvekstsektoren.

Tekniske fag, bygg, anlegg og industri

Teknologisk utvikling, industriutvikling og behov for modernisering av infrastruktur skaper stor etterspørsel etter teknisk kompetanse. NHOs kompetansebarometer viser at tekniske fag, ingeniørfag og håndverksfag er blant områdene med størst udekket kompetansebehov.

Det vil bli lagt vekt på utdanningstilbud som styrker kompetansen innen tekniske fag, industri, bygg og anlegg.

Elkraft, automasjon og energi

Utviklingen innen energiområdet medfører økende behov for kompetanse innen elektrifisering, automatisering og energisystemer. Planlagte investeringer i kraftproduksjon, energiinfrastruktur og industri vil forsterke dette behovet i årene framover.

Det legges derfor vekt på utdanningstilbud som styrker kompetansen innen elkraft, automasjon, energiteknologi og tilgrensende fagområder.

Digitalisering og cybersikkerhet

Digitalisering påvirker alle deler av samfunnet og arbeidslivet. Økt bruk av digitale løsninger gir nye muligheter, men øker også behovet for sikkerhet, robusthet og kompetanse knyttet til håndtering av digitale trusler.

Fylkeskommunen ønsker å støtte utdanningstilbud som bidrar til økt kompetanse innen digitalisering, informasjonssikkerhet, cybersikkerhet og digital beredskap.

Maritim sektor, sjømat og havnæringer

Sjømatnæringen, fiskeriene og den maritime sektoren utgjør en sentral del av verdiskapingen i Finnmark. Utviklingen av disse næringene er avhengig av tilgang på oppdatert kompetanse som kan bidra til innovasjon, effektivisering og bærekraftig vekst.

Det vil bli lagt vekt på tilbud som styrker kompetansen i de marine og maritime verdikjedene og understøtter videre utvikling av havnæringene.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Finnmarks geografiske beliggenhet, store avstander og strategiske betydning gjør samfunnssikkerhet og beredskap til et viktig kompetanseområde. Både offentlige virksomheter, beredskapsaktører og forsvarsrelaterte miljøer peker på behovet for økt kompetanse og kapasitet.

Utlysningen skal stimulere til utdanningstilbud som styrker samfunnets evne til forebygging, beredskap og håndtering av uønskede hendelser.

6. Avslutning

Dette kompetansegrunnlaget skal bidra til at statlige driftsmidler til høyere yrkesfaglig utdanning brukes på en måte som understøtter både nasjonale mål og regionale kompetansebehov. Dokumentet skal gi retning for utforming av utlysninger og vurdering av søknader, samtidig som det ivaretar prinsippene om institusjonell frihet, lokal tilpasning og faglig utvikling.

De prioriterte fagområdene er ikke uttømmende. Utdanningstilbud innen andre fagområder kan også prioriteres dersom søkeren dokumenterer et vesentlig kompetansebehov i arbeidslivet og tydelig relevans for formålet med utlysningen.